

УДК 546.711'54-31+548.73+543.421/.424

СПЕКТРОСКОПІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ НАНОКРИСТАЛІЧНОГО ГАУСМАНІТУ (Mn_3O_4), ОТРИМАНОГО З ВИКОРИСТАННЯМ ІНДУКЦІЙНОГО НАГРІВАННЯ

С. Неділько¹, І. Фесич¹, О. Дзязько¹, В. Голубцов¹, В. Дрозд²

¹Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
вул. Володимирська, 64/13, 01601 Київ, Україна,
e-mail: fesych@univ.kiev.ua

²Center for Study of Matter at Extreme Conditions (CeSMEC),
Florida International University,
VH-150, University Park, Miami, Florida 33199, USA
e-mail: vdrozd@gmail.com

Методом вторинного індукційного нагрівання карбонатного прекурсору синтезовано нанокристалічний Mn_3O_4 . Параметри елементарної комірки та координати атомів манган оксиду уточнено порошковою рентгенівською дифракцією за методом Рітвельда (просторова група $I4_1/amd$, $a = 5,7588(1)$, $c = 9,4645(1)$ Å та $V = 313,88(7)$ Å³). Спектроскопічні властивості одержаної сполуки досліджено з використанням методів ІЧ-спектроскопії, спектроскопії комбінаційного розсіювання, дифузного відбиття та електронного парамагнітного резонансу. З'ясовано, що манган перебуває в структурі у різних валентних станах та має різне локальне кисневе оточення.

Ключові слова: індукційне нагрівання, спектроскопічні дослідження, гаусманіт.

Оксиди мангану сьогодні широко використовують як каталізатори, паливні елементи, вихідні компоненти для одержання феритів тощо [1–3]. Одним із чинників, що зумовлює значний прикладний аспект у дослідженні таких сполук, є здатність MnO_x кристалізуватися в різних структурних типах, з різним вмістом мангану в ступенях окиснення +2, +3, +4 [4]. За кімнатної температури Mn_3O_4 має структуру правильної шпінелі, причому йони Mn^{2+} утворюють з атомів кисню тетраедр, а йони Mn^{3+} – октаедр. Наявність ян-телерівського йона Mn^{3+} зумовлює тетрагональну дисторсію шпінельної структури [5]. Залежно від технологічних вимог, які ставлять до кінцевого матеріалу, вибирають той чи інший метод синтезу Mn_3O_4 .

Останнім часом запропоновано новий метод синтезу різних неорганічних наноматеріалів з використанням методу індукційного нагрівання, який має низку переваг, а саме: простоту, екологічну безпечність, низьку собівартість, мінімальні енергозатрати, і дає змогу проводити синтез за кілька хвилин з рівномірним розподілом тепла безпосередньо по об'єму зразка. Високочастотне індукційне нагрівання успішно застосовано для одержання таких матеріалів, як вуглецеві нанотрубки (CNT), нанодропи оксиду цинку та інших одновимірних (1-D) наноструктур [6–9].

Наша мета полягала у визначенні оптимальних умов синтезу Mn_3O_4 з використанням індукційного нагрівання та дослідження його оптичних властивостей.

Для синтезу нанокристалічного Mn_3O_4 як прекурсор використано карбонат мангану, який попередньо одержано осадженням манган (II) нітрату 1М розчином натрій карбонату. Осад відфільтрували, промивали дистильованою водою та висушували на повітрі. Потім шихту поміщали в лабораторну індукційну піч, схема якої зображена на рис. 1.

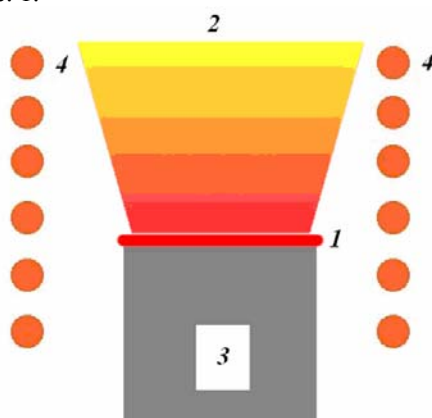

Рис. 1. Схематичне зображення вертикальної індукційної печі (лабораторна установка); 1 – пластинка нікелю, 2 – корундовий тигель із карбонатним прекурсором, 3 – керамічний тримач, 4 – котушка індуктивності

Зразок ($MnCO_3$) не є магнітним або провідним матеріалом, тому для термолізу використовували метод вторинного індукційного нагрівання. Оскільки магнітне поле робить неможливим контактне вимірювання температури (наприклад, за допомогою термопари), то температуру контролювали лазерним пірометром DT-8869. Згідно з [10], оптимальною температурою одержання синтетичного гаусманіту є $1\ 000\ ^\circ C$. Термообробка за цієї температури тривала близько 20 хв. Експресність та низька енергозатратність запропонованого способу дає значні переваги порівняно з прожарюванням у печах електроопору.

Масив порошкових даних для уточнення структурних параметрів отримано на дифрактометрі Shimadzu LabX XRD-6000 ($Cu_{K\alpha}$ -випромінювання, $\lambda = 1,54056\ \text{\AA}$, діапазон кутів $10 \leq 2\theta \leq 110^\circ$). Параметри профілю та структури уточнювали повнопрофільним методом Рітвельда. Фазовий аналіз засвідчив відсутність домішкових фаз і підтвердив фазову індивідуальність синтезованого гаусманіту. Дані порошкової дифракції проіндексовано в тетрагональній сингонії (просторова група $I4_1/amd$) [11]. Усі розрахунки виконано з використанням комплексу програм FullProf [12].

Таблиця 1

Уточнені координати атомів у структурі синтетичного гаусманіту Mn_3O_4

Атом	ПСТ	x	y	z
Mn(I)	4a	0	1/4	0,875(1)
Mn(II)	8d	0	1/2	1/2
O(I)	16h	0	0,472(1)	0,256(3)

Таблиця 2

Анізотропні параметри зміщення атомів у структурі синтетичного гаусманіту Mn_3O_4

Атом	$B_{11}, \text{Å}^2$	$B_{22}, \text{Å}^2$	$B_{33}, \text{Å}^2$	$B_{12} = B_{13}, \text{Å}^2$	$B_{11}, \text{Å}^2$
Mn(I)	0,013(3)	0,013(3)	0,005(1)	0	0
Mn(II)	0,010(4)	0,009(1)	0,004(1)	0	0
O(I)	0,018(5)	0,019(2)	0,007(1)	0	0,006(2)

Експериментальну, розраховану та різницеву дифрактограми зразка зображено на рис. 2. Анізотропні параметри зміщення та координати атомів у структурі Mn_3O_4 наведено в табл. 1 та 2, відповідно. Підтвердженням правильності вибраної моделі слугує критерій $\chi^2 = 2,08$ та фактори достовірності $R_B(\%) = 4,75$ і $R_F(\%) = 3,60$. Уточненні параметри елементарної комірки сполуки Mn_3O_4 : $a = 5,7588$ (1) Å , $c = 9,4645$ (1) Å і $V = 313,88$ (7) Å^3 , $Z = 4$.

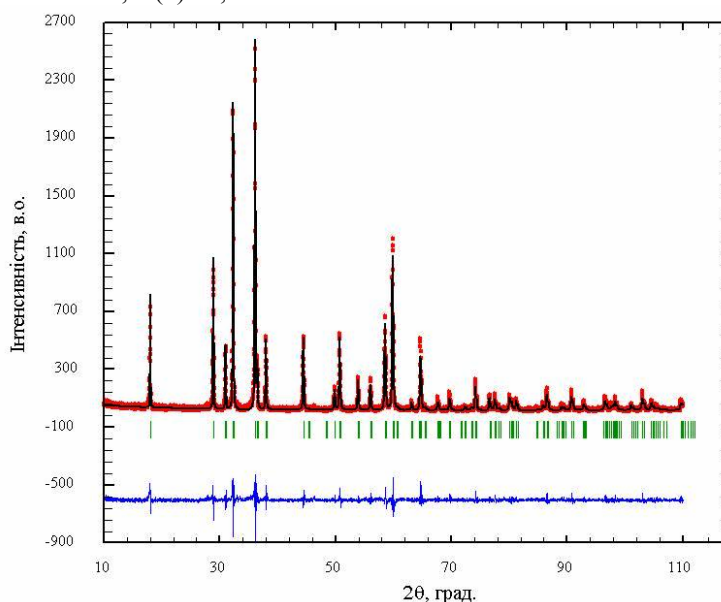

Рис. 2. Експериментальна (кільця), розрахована (лінія) та різницєва між експериментальною і розрахованою (унизу) дифрактограми нанокристалічного гаусманіту Mn_3O_4 .

Вертикальні риски відображають положення брегівських відбиттів

Розміри кристалітів (область когерентного розсіювання (ОКР)) розраховували за формулою Шеррера [13] із розширення дифракційного піка (211). Як еталонний зразок використовували монокристалічний силіцій кваліфікації “осч”. Середній розмір ОКР дорівнює близько 70 нм, що свідчить про нанокристалічність синтезованого гаусманіту.

ІЧ-спектроскопічні дослідження проводили на приладі Nicolet 4700 FT-IR в таблетках з KBr в інтервалі $400\text{--}800\text{ см}^{-1}$. На ІЧ-спектрі Mn_3O_4 (рис. 3) в інтервалі $400\text{--}800\text{ см}^{-1}$ вдається зафіксувати три інтенсивні піки. Коливання при 630 см^{-1} належить до валентних вібрацій $Mn^{2+}\text{--}O^{2-}$ зв'язку в тетраедричному оточенні ($\nu_{M(1)-O}$), тоді як мода з хвильовим числом 525 см^{-1} відповідає деформаційним коливанням

$\text{Mn}^{3+}-\text{O}^{2-}$ в октаедричній координації ($\delta_{\text{M(II)-O}}$). Третя смуга розташована в короткохвильовій ділянці при 415 cm^{-1} , яка може бути зумовлена валентними коливаннями Mn^{3+} в октаедричному кисневому оточенні ($\nu_{\text{M(II)-O}}$). Наші результати добре відповідають літературним даним [14].

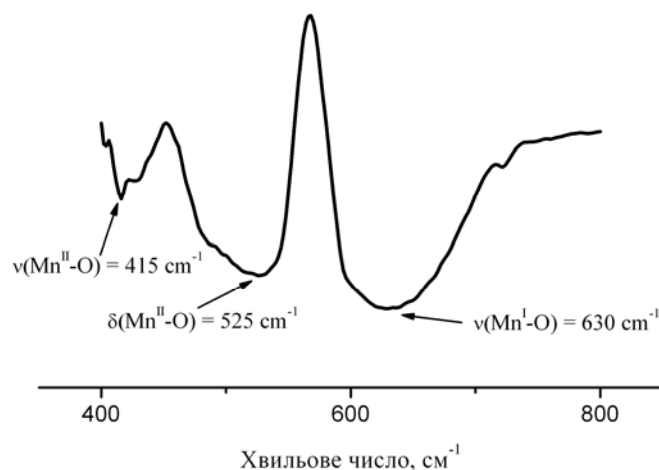
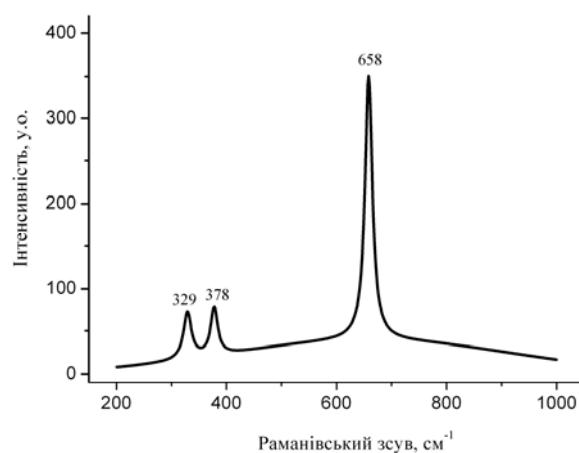

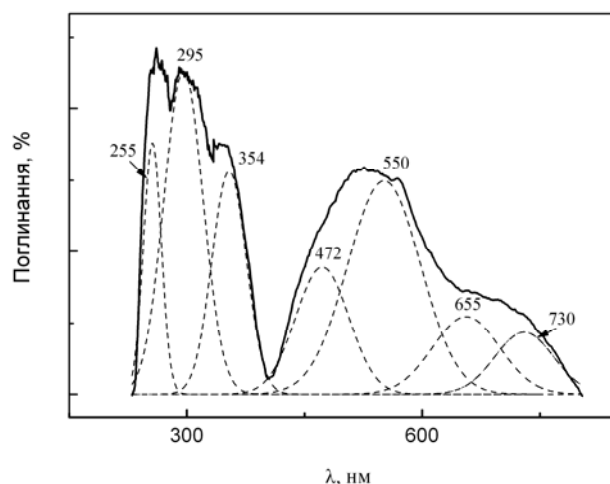
Рис. 3. ІЧ-спектр Mn_3O_4 , синтезованого з карбонатного прекурсору методом вторинного індукційного нагрівання.

Наявність на ІЧ-спектрі Mn_3O_4 малоінтенсивних плечей при 430, 485 та $\approx 600 \text{ cm}^{-1}$ може бути зумовлена, як стверджено в [15], наявністю наночастинок складу $2\text{MnO}-\text{MnO}_2$. Оскільки Mn^{3+} частково диспропорціонує на Mn^{2+} та Mn^{4+} , то можна констатувати, що в синтетичному гаусманіті манган є у трьох ступенях окиснення: Mn^{2+} , Mn^{3+} та Mn^{4+} , а загальний склад оксиду можна записати так: $\text{Mn}_{1-x}^{2+}\text{Mn}_{2-2x}^{3+}\text{Mn}_x^{4+}\text{O}_4$.

Спектри комбінаційного розсіювання (КР) світла збуджували Ar^+ лазером (Spectra Physics, модель 177G02) з довжиною хвилі 514 нм та реєстрували за допомогою голографічного спектрографа (модель HoloSpec fl1.8i, Kaiser Optical Systems) з CCD детектором з термоелектричним охолодженням (роздільна здатність – 4 cm^{-1}). Час експозиції становив 10 хв. Експеримент проводили за кімнатної температури. Спектр КР Mn_3O_4 (рис. 4) містить характеристичний для всіх сполук зі структурою шпінелі пік при 658 cm^{-1} [16]. Його відносять до коливальної моди A_{1g} , яка відповідає вібраціям двовалентного мангану в тетраедричній координації. Також на спектрі вдалося зафіксувати слабкі сигнали при 329 та 378 cm^{-1} . Ці результати узгоджуються з попередніми дослідженнями [17, 18].

Рис. 4. Спектр комбінаційного розсіювання Mn_3O_4

Електронний стан іонів мангану визначали за спектрами дифузного відбиття (СДВ), які отримували на спектрометрі UV VIS “Specord M-40”, використовуючи оксид магнію як стандарт відбиття. Результат апроксимації експериментального спектра дифузного відбиття для нанокристалічного Mn_3O_4 сімома лініями гаусової форми дав змогу виділити експериментальні криві поглинання, спектральні положення максимумів яких зображено на рис. 5. Наприклад, в ультрафіолетовій ділянці є смуги перенесенням заряду $O^{2-} \rightarrow Mn^{2+}$ (255 та 295 нм) та $O^{2-} \rightarrow Mn^{3+}$ (354 нм) [19]. Смуги при 550, 655 та 730 нм у видимій ділянці пов’язані з $d-d$ -переходом Mn^{3+} , а саме ${}^5B_{1g} \rightarrow {}^5B_{2g}$, ${}^5B_{1g} \rightarrow {}^5E_g$ та ${}^5B_{1g} \rightarrow {}^5A_{1g}$, відповідно [20]. Поглинання з максимумом 472 нм, як стверджують у працях [14, 15], відповідає смугі перенесення заряду $O^{2-} \rightarrow Mn^{4+}$. Отже, СДВ підтверджує результати ІЧ-спектроскопії, що стосуються можливого диспропорціонування Mn^{3+} .

Рис. 5. Електронний спектр дифузного відбиття порошку Mn_3O_4 в УФ та видимому діапазонах спектра.

Суцільна лінія – експериментальний спектр, штрихові лінії – апроксимовані Гаусові криві.

Спектр електронного парамагнітного резонансу (ЕПР) реєстрували у вигляді залежності першої похідної інтенсивності поглинання dE/dH від напруженості магнітного поля H на спектрометрі Adani CMS-8400 (X-діапазон) за кімнатної температури. Значення g -фактора розраховували за формулою $h\nu = g\beta H_r$, де h – стала Планка; ν – робоча частота спектрометра (9,4 ГГц); β – магнетон Бора; H_r – резонансна напруженість поля. Спектр ЕПР нанокристалічного Mn_3O_4 , одержаного методом індукційного нагрівання, містить одну резонансну лінію з фактором спектроскопічного розщеплення $g_{\text{ef.}} = 2,32$ (рис. 6), що добре узгоджується з літературними джерелами [11, 21] і свідчить про наявність у структурі парамагнітних центрів – іонів Mn^{2+} ($S = 5/2$). Наявність обмінних взаємодій між валентними (Mn^{2+} - Mn^{2+} , Mn^{2+} - Mn^{3+}) та спіновими станами йонів мангану й утворення кластерів із Mn^{2+} -іонів [22] приводить до значного розширення сигналу ЕПР ($\Delta H = 640$ Гс).

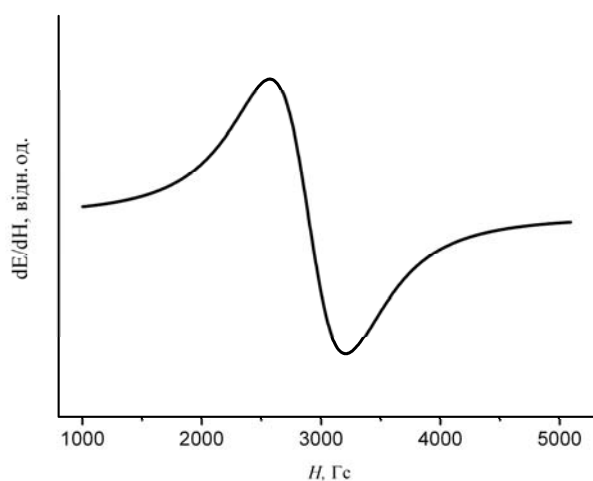

Рис. 6. Спектр ЕПР нанокристалічного Mn_3O_4 , одержаного методом індукційного нагрівання.

Отже, з використанням вторинного індукційного нагрівання манган (II) карбонату синтезовано нанокристалічний Mn_3O_4 із середнім розміром ОКР 70 нм та вивчено його оптичні властивості. Доведено перспективність використання запропонованого способу для одержання інших оксидних наноматеріалів. Наявність різних валентних форм мангану (Mn^{2+} , Mn^{3+} та Mn^{4+}) у структурі гаусманіту підтверджено спектроскопічними методами. За допомогою ІЧ-спектроскопії та СДВ запропоновано склад одержаного оксиду $Mn_{1+x}^{2+}Mn_{2-2x}^{3+}Mn_x^{4+}O_4$.

Роботу виконано в рамках держбюджетної теми № 11БФ037-01 “Синтез неорганічних та координаційних сполук для створення нових функціоналізованих матеріалів”. Автори висловлюють подяку доценту кафедри неорганічної хімії, доктору хімічних наук І.В. Затовському за допомогу в проведенні дифракційних досліджень.

1. *Zang W., Yang Z., Liu Y.* et al. Controlled synthesis of Mn_3O_4 nanocrystallites and $MnOOH$ nanorods by a solvothermal method // *J. Cryst. Growth*. 2004. Vol. 263. P. 394–399.
2. *Zhou G., Rong F., Xian-Hui C.* et al. A simple direct preparation of nanocrystalline γ - Mn_2O_3 at ambient temperature // *Inorg. Chem. Commun.* 2001. Vol. 4. P. 294–296.
3. *Weixin Z., Cheng W., Xiaoming Z.* et al. Low temperature synthesis of nanocrystalline Mn_3O_4 by a solvothermal method // *Solid State Ionics*. 1999. Vol. 117. P. 331–335.
4. *Fritsch S., Sarrias J., Rousset A.* et al. Low-temperature oxidation of Mn_3O_4 hausmannite // *Mater. Res. Bull.* 1998. Vol. 33. P. 1185–1194.
5. *Gorbenko O.Y., Graboy I.E., Amelichev V.A.* et al. The structure and properties of Mn_3O_4 thin films grown by MOCVD // *Solid State Commun.* 2002. Vol. 124. P. 15–20.
6. *Shen G., Chen D., Bando Y.* et al. One-Dimensional (1-D) Nanoscale Heterostructures // *J. Mater. Sci. Technol.* 2008 Vol. 24. P. 541–549.
7. *Kim S.W., Khalilw Khalil A.-R.* High-Frequency Induction Heat Sintering of Mechanically Alloyed Alumina-Yttria-Stabilized Zirconia Nano-Bioceramics // *J. Am. Ceram. Soc.* 2006. Vol. 89. P. 1280–1285.
8. *Sosnowchik B.D., Lin L.* Rapid synthesis of carbon nanotubes via inductive heating // *Appl. Phys. Lett.* 2006. Vol. 89. P. 193112-1–193112-3.
9. *Luo L., Sosnowchik B.D., Lin L.* Room temperature fast synthesis of zinc oxide nanowires by inductive heating // *Appl. Phys. Lett.* 2007. Vol. 90. P. 093101-1–093101-3.
10. *Ursu I., Alexandrescu R., Mihailescu I.N.* et al. Kinetic evolution during the laser/thermal preparation of Mn_3O_4 from $MnCO_3$ // *J. Phys. B: At. Mol. Phys.* 1986. Vol. 19. P. 825–829.
11. *Dhaouadi H., Ghodbane O., Hosni F.* et al. Mn_3O_4 Nanoparticles: Synthesis, Characterization, and Dielectric Properties // *ISRN Spectroscopy*. 2012. P. 1–8.
12. *Rodríguez-Carvajal J.* Recent developments of the Program FULLPROF // Commission on Powder Diffraction (IUCr), Newsletter 2001. Vol. 26. P. 12–19.
13. *Scherrer P.* Bestimmung der Grosse und der inneren Struktur von Kolloidteilchen mittels Rontgenstrahlen // *Nachr. Ges. Wissen. Gottingen. Math.-Phys. Kl.* 1918. Bd. 26. S. 98–100.
14. *Hao X., Zhao J., Li Y.* et al. Mild aqueous synthesis of octahedral Mn_3O_4 nanocrystals with varied oxidation states // *Colloids and Surfaces A: Physicochem. Eng. Aspects*. 2011. Vol. 374. P. 42–47.
15. *Raj A.M.E., Victoria S.G., Jothy V.B.* et al. XRD and XPS characterization of mixed valence Mn_3O_4 hausmannite thin films prepared by chemical spray pyrolysis technique // *Appl. Surf. Sci.* 2010. Vol. 256. P. 2920–2926.
16. *Julien C.M., Massot M., Poinsignon C.* Lattice vibrations of manganese oxides Part I. Periodic structures // *Spectrochim. Acta*. 2004. Vol. A60. P. 689–700.
17. *Ristic' M., Music' S., Popovic' S.* et al. Synthesis and long-term phase stability of Mn_3O_4 nanoparticles // *J. Mol. Struct.* 2013. Vol. 1044. P. 255–261.

18. *Mironova-Ulmane N., Kuzmin A., Grube M.* Raman and infrared spectromicroscopy of manganese oxides // *J. Alloys Compd.* 2009. Vol. 480. P. 97–99.
19. *Vazquez-Olmos A., Redon R., Rodriguez-Gattorno G.* et al. One-step synthesis of Mn_3O_4 nanoparticles: Structural and magnetic study // *J. Coll. Interf. Sci.* 2005. Vol. 291. P. 175–180.
20. *Boyero Macstre J., Fernandez Lopez E., Gallardo-Amores J.M.* et al. Influence of tile synthesis parameters on the structural and textural properties of precipitated manganese oxides // *Int. J. Inorg. Mater.* 2001. Vol. 3 P. 889–899.
21. *Du J., Gao Y., Chai L.* et al. Hausmannite Mn_3O_4 nanorods: synthesis, characterization and magnetic properties // *Nanotechnology.* 2006. Vol. 17. P. 4923–4928.
22. *Jung H.K., Park D.S., Park Y.C.* Preparation and EPR Characteristics of $ZnGa_2O_4:Mn$ Phosphor // *Bull. Korean Chem. Soc.* 1998. Vol. 19. P. 1320–1325.

SPECTROSCOPIC STUDY OF NANOCRYSTALLINE HAUSMANNITE (Mn_3O_4) PREPARED USING INDUCTION HEATING

S. Nedilko¹, I. Fesych¹, A. Dzyazko¹, V. Golubtsov¹, V. Drozd²

¹*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Volodymyrska Str., 64/13, 01601 Kyiv, Ukraine,
e-mail: fesych@univ.kiev.ua*

²*Center for Study of Matter at Extreme Conditions (CeSMEC), Florida International
University, VH-150, University Park, Miami, Florida 33199, USA,
e-mail: vdrozd@gmail.com*

Nanocrystalline Mn_3O_4 was prepared by secondary inductive heating of manganese carbonate mixture in the temperature interval 1000 – 1050°C during 20 min. XRD data of Mn_3O_4 were refined in the tetragonal system (space group $I4_1/amd$). An excellent agreement between experimental and calculated patterns is obtained ($\chi^2 = 2.08$). The refined cell parameters of Mn_3O_4 structure are $a = 5.7588(1) \text{ \AA}$, $c = 9.4645(1) \text{ \AA}$, and $V = 313.887(7) \text{ \AA}^3$. The structure was refined according to these parameters: $R_B(\%) = 4.75$ and $R_F(\%) = 3.60$.

The crystallite sizes were calculated from the (211) diffraction peak using the Debye-Scherrer formula and are about 70 nm. The formation of Mn_3O_4 nanoparticles is confirmed.

Spectroscopic properties of synthesized compound by means infrared (IR) spectroscopy, Raman and diffuse reflectance spectroscopy (DRS), electron paramagnetic resonance (EPR) were investigated.

IR spectrum of Mn_3O_4 nanoparticles displays three intense absorption bands in the range of 400–800 cm^{-1} . The vibration frequency located at 628 cm^{-1} is characteristic of Mn-O stretching modes in tetrahedral sites, whereas the vibration frequency at 526 cm^{-1} corresponds to the distortion vibration of Mn-O in an octahedral environment. The third vibration band, located at 416 cm^{-1} , can be attributed to the vibration of manganese species (Mn^{3+} -O) in the octahedral site of Mn_3O_4 .

The Raman signal in tetragonal hausmannite Mn_3O_4 consists of a very sharp peak at about 660 cm^{-1} . In the UV-Vis spectrum of manganese (II, III) oxide were able to identify several regions: from 200 to 410 nm attributed to the allowed $O^{2-} \rightarrow Mn^{2+}$ and $O^{2-} \rightarrow Mn^{3+}$ charge transfer transitions; from 410 to 800 nm can be reasonably related to $d-d$ transitions on octahedral Mn^{3+} species.

Paramagnetic properties of Mn_3O_4 nanoparticles were studied by the EPR technique. The spectra mainly consist in one resonance line centered at $g_{eff} = 2.33$ that characterizes the paramagnetic center (Mn^{2+}). The broad EPR line seems to be originating from the electrostatic and dipolar interactions between the manganese ions with mixed valence states.

Key words: induction heating, spectroscopic investigations, hausmannite.

СПЕКТРОСКОПИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ НАНОКРИСТАЛЛИЧЕСКОГО ГАУСМАНИТА (Mn_3O_4), ПОЛУЧЕННОГО С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИНДУКЦИОННОГО НАГРЕВА

С. Неділько¹, І. Фесич¹, А. Дзязько¹, В. Голубцов¹, В. Дрозд²

¹Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
ул. Владимирская 64/13, 01601 Киев, Украина,
e-mail: fesyich@univ.kiev.ua

²Center for Study of Matter at Extreme Conditions (CeSMEC), Florida International
University, VH-150, University Park, Miami, Florida 33199, USA,
e-mail: vdrozdz@gmail.com

Методом вторичного индукционного нагрева карбонатного прекурсора синтезировано нанокристаллический Mn_3O_4 . Параметры элементарной ячейки и координаты атомов оксида марганца уточнено порошковой рентгеновской дифракцией с использованием метода Ритвельда (пространственная группа $I4_1/amd$, $a = 5,7588(1)$, $c = 9,4645(1)$ Å и $V = 313,88(7)$ Å³). Спектроскопические свойства полученного соединения исследовано методами инфракрасной спектроскопии, спектроскопии комбинационного рассеяния, диффузного отражения и электронного парамагнитного резонанса. Найдено, что марганец находится в структуре в различных валентных состояниях и имеет разное локальное кислородное окружение.

Ключевые слова: индукционный нагрев, спектроскопические исследования, гаусманит.

Стаття надійшла до редколегії 08.10.2013

Прийнята до друку 19.12.2013